

1- Vatani Ahlak

Eski Türklerde, vatani ahlak çok kuvvetliydi. Hiçbir Türk, kendi il’i yani milleti için, hayatını ve en sevgili şeylerini feda etmekten çekinmezdi.

1- Vatani Ahlak

(Ziya Gökalp - Türkçülüğün Esasları)

Eski Türklerde, vatani ahlak çok kuvvetliydi. Hiçbir Türk, kendi il’i yani milleti için, hayatını ve en sevgili şeylerini feda etmekten çekinmezdi. Çünkü il, Gök Tanrı’nın yeryüzündeki gölgesiydi. Gök Tanrı, Türklerce oldukça kutsal olan Apk Gecesi’nde bir Altın İpik olarak yeryüzüne inmiş, bir bakireyi yahut bir ağacı gebe kılarak bu kutlu İli’in üremesinin sebep olmuştur. İli’in oturduğu memlekete yurt yahut ülke denilirdi. Türk nereye gitse asıl Yurdu’nu unutmazdı. Çü atalarının mezarı oradaydı. Çocukluk çağı, baba ocağı, ana kucağı hep orada bulunuyordu.

Türk’ün yurt severliğine örnek olarak, Hun devletinin kurucusu olan Mete’yi gösterebiliriz. Tatarlar hükümdarı, sav ilanına bir neden olmak üzere, önce, onun çok sevdiği bir atı istedi. Bu at, saatte, bin fersah uzunluğunda yol alıyordu.

Mete, vatandaşlarının savaşın olumsuzluklarından korumak için, bu atı Tatar hakanına gönderdi. Tatar hakanı, savaşa bahane arıyordu. Bu sefer de, Mete’nin en sevdiği epini istedi. Bütün beyler, kurultayda savaş ilanını istedikleri halde, Mete : “Ben, vatanımı kendi apkım uğruna çönetemem!” diyerek, sevgilisini düşmana vermek gibi büyük bir fedakarlığı etti. Bunu üzerine Tatar hakanı, Hun ülkesinden hiçbir ürünü olmayan, ekimsiz, ormansız, madensiz, halksız bir arazi parçasını Kurultay bu faydasız toprağın verilmesinde hiçbir sakınca olmadığını söylemişken Mete, “Vatan, bizim mülkümüz değil. Mezarda yatan atalarımızın ve kıyamete kadar doğacak torunlarımız bu kutsal toprak üzerinde hakları vardır. Vatandan istedi bir karp kadar olsun yer vermede hiç kimsenin yetkisi yoktur. Bundan dolayı, savaşacağız. Ypte, ben atımı düşmana doğru sür Arkandan gelmeyen idam olunacaktır!” diyerek Tatarların üzerine yürüdü. Eski Türklerin gözünde vatanın ne kadar değerli olduğunu, bu tarihi olaydan anlayabiliriz.

Eski Türklerle göre, vatan, töre’den yani milli kültür’den ibaretti. Kaşgarlı Mahmud’ün lügatında da sözü geçen ülkeden geçirilir, töreden geçilmez atasözü, milli kültüre verilen değer derecesini gösterir.

Eski Türklerde, egemenlik il’e aitti. Küçük illerde, bütün il, bir Millet Meclisi konumundaydı. Halkın kaderini bu meclis yönetirdi. Büyük illerde, boy beylerinden oluşan Pölen adlı meclis İli’e ait işlere karar verirdi. Hakanlıklarda, İli hakanlığı Millet Meclisi niteliğine sahip Kurultay vardı. Bu meclislerde meselelerin konuşulmasına Kinkeş denilirdi. İli mi yaman, bey mi yaman? Atasözü, egemenliğin hakanda olmayıp ilde olduğunu gösterir. Çünkü hakanı seçen ve iktidardan düşüren, kurultaydı. Barış ilan gibi önemli işler, kurultayın kararıyla olurdu. Tozda, dumanda ferman okunmaz atasözü, kriz anlarında, duruma halkın egemen olduğunu gösterir. Eski Türklerde, ehitlik de çok güçlü bir biçimde yerleşmiştir. Harzem’deki teke Türkmenleri’nde ne esir, ne de hizmetçi vardır. Herkes evine ait işleri kendisi görür. Her il, birbirine ehit fertlerden oluşur. Eski Türklerde bir il diğer illeri kendi yönetimi altına alırdı zaman, onların politik örgütünü bozmazdı. Bağlı olan il’in eski Yabgu yani Melik adıyla, eski yerini korurdu. Hakan, bunun yanında, Pad yahut Pana; Pahna adıyla bir komiser bulundururdu. Bir hakan da, diğer hakanları yerlerinde bırakırdı. Yalnız kendisi İlhan adıyla, bunların babı oldu olurdu.

Zaten il kelimesinin asıl anlamı Barış demektir. İli barışçı anlamındadır.

İli’in simgesi olan Gök Tanrı, barış Tanrısıdır. İlhan barış dininin yayıcısıdır. Türk İlhanları, bütün Türk illerini barış hakanlara oğlum diye hitap ediyorlardı. Türklerin bütün savaşları, sürekli ve geniş bir barış alanı kurmak içindi. Bütün İlhanlık Mahçuraya’dan Macaristan’a kadar bütün Turan kıtası oldukça mutlu bir barış ve güvenlik hayatı yapamıyordu. Tüm emperyalist de değildiler. Çünkü yalnız Türk illerini birleştirmekle yetinmiyorlar, başka milletlerin ülkelerini fethetmeye çalışmıyorlardı.

Hun’ların ilk ilhanı Mete’nin, Çin devleti iki defa eline geçtiği halde, imparatorluğu kabulden kaçınması bu iddiamın bir delilidir. Barış ahlakını Atilla’da bile görürüz. Atilla’ya, en üstün bulunduğu savaşlar sırasında her ne zaman teklif edilmişse derhal teklifi kabul etmiştir.

Dünyanın en demokrat kavmi eski Türkler olduğu gibi, en feminist toplumu da yine eski Türklerdir. Zaten feminizm, demokrasinin yani ehitliğin kadınlara ait bir yansımasından ibarettir. Eski Türklerin bu erdemini “Aile Ahlakı” bölümünde göreceğiz.

Orhun Kitabesi’nde, Türk Hakanı şöyle diyor : “Türk Tanrısı, Türk milleti yok olmasını diye, atalarımı gönderdi ve gönderdi. Ben hakan olunca, gündüz oturmardım, gece uyumardım. Türk milleti açtı, doyurdum; çyplaktı , giydirdim; fakirdi, zengin ettim.”

Türk milleti de, hakanını kaybettiği zamanlar. “Devletli bir millettim. Devletim ve uluğum hani? Hakanlı bir millettim, hakanım hani? Hangi hakana ipimi, gücümü vereyim?” diye sızlanırdı. Milletle hakan arasındaki ilişkinin ne kadar içten olduğu, bu cümlelerden anlaşılabilir. Ypte, eski Türklerde vatani ahlak bu derecede yüksekti.

Türklerin bundan sonra da en çok değer verecekleri ahlak, vatani ahlak olmalıdır. Çünkü, toplumsal sınıflar arasında tam ve bağımsız bir hayata sahip olan ve toplumsal organizma niteliğinde görünen, ancak, millet veya vatan adıyla verilen topluluktur. Aileler

bu toplumsal organizmanın hücreleri, meslek sınıfları ise organlarıdır. Milletten daha geniş olan ümmet ve milletlerarası birlik topluluklara gelince; bunlar, toplum niteliğinde değil, toplumlardan oluşan birer topluluk niteliğindedirler. Bu topluluklardan her biri yalnız bir konuda ortak iken, bir millet her konuda fertleri arasında ortak bulunan bir topluluk demektir. O halde millet ideali diğer topluluklara ait ideallerden mesela aile idealinden meslek idealinden ümmet idealinden medeniyet ve milletlerarası birlik idealinden daha yüksektir. Bundan dolayı, vatani ahlakın da diğer ahlaklara üstün olması gerekir.

Özellikle bizim gibi politik düşmanları çok bulunan milletler için, en büyük dayanak vatani ahlak olabilir. Vatani ahlakımız kuvvet bulunmazsa ve bağımsızlığımız ve özgürlüğümüzü ne de vatanımızın bütünlüğünü koruyabiliriz. O halde Türkçülük, her şey ideallerine değer vermelidir.